

OBSAH

Předmluva	13
---------------------	----

ČÁST OBECNÁ

Anatomické poznámky	17
Základní stavba bronchopulmonální soustavy	17
Plice	17
Bronchiální strom	21
Plicní krevní oběh	23
Plicní lymfatický systém	24
Plicní nervový systém	24
Poznámky k fyziologii dýchání	25
Príznaky onemocnění dýchacího ústrojí	31
Pokleповé a poslechové syndromy základních patologických forem nemoci dýchacího ústrojí	38
Rentgenové vyšetření plic	45
Popis rentgenového snímku	46
Ostatní rentgenová vyšetření	51
Některé typické nálezy na snímku plic	51
Vyšetření funkce dýchacího ústrojí	55
Nejjednodušší funkční vyšetření vhodné pro obvodního lékaře	55
Jednoduchá spirografie	57
Invasivní diagnostické vyšetřování dýchacího ústrojí	66
Bronchoskopie	66
Flexibilní bronchoskopie	67
Biopsie skalenových uzlin	67
Mediastinoskopie	67
Transtorakální punkce	68
Otevřená biopsie plicní tkáně	68
Punkce hrudníku a bioptická punkce pleury	68
Mikrobiologie dýchacího ústrojí (L. Trnka)	70
Patogenní bakterie	71
Akutní infekce	72

Chronické infekce	73
Imunologie dýchacího ústrojí	74
Imunitní reakce v plicích	74
Tvorba granulomu	77
Obrana proti rakovině	78
Spolupráce lékařů prvního kontaktu s oddělením tuberkulózy a respiračních nemocí a s oddělením interním	79

ČÁST SPECIÁLNÍ

Tuberkulóza	85
Klasifikace tuberkulózy	91
Znaky některých forem tuberkulózy dýchacího ústrojí	92
Primární komplex tbc (P 0)	93
Tbc nitrohruďných uzlin (P 1)	97
Akutní miliární tbc (P 2)	97
Subakutní a chronická diseminovaná tbc plic (P 3)	98
Ložisková tbc plic (P 4)	100
Infiltrativní tbc plic (P 5)	100
Tbc pneumonie (P 6)	100
Chronická fibrokavernózní tbc plic (P 7)	104
Cirhotická tbc plic (P 8)	104
Pleuritis tbc (P 9)	105
Poznámky k hodnocení a významu tuberkulínové reakce	110
Preparáty užívané k tuberkulínové reakci	110
Technika tuberkulínové reakce	111
Hodnocení tuberkulínové reakce	111
Nádory dýchacího ústrojí	113
Benigní nádory	114
Bronchiální adenom	114
Ostatní benigní nádory plic	115
Primární maligní nádory	116
Bronchogenní karcinom	116
Bronchioloalveolární karcinom	125
Primární sarkom a karcinosarkom plic	126
Sekundární (metastatické) maligní nádory	126
Netuberkulózní nenádorové nemoci dýchacího ústrojí	130
Akutní tracheobronchitida a bronchitida (V. Vondra)	130
Chronická obstrukční bronchopulmonální nemoc (V. Vondra)	132
Chronická bronchitida (V. Vondra)	134
Chronická bronchitida bez bronchiální obstrukce (V. Vondra)	136
Chronická bronchitida s bronchiální obstrukcí (V. Vondra)	136
Emfyzém plic (V. Vondra)	142
Asthma bronchiale (V. Vondra)	145
Bronchiektazie	152
Záněty plic (pneumonie)	156
Prudký zánět plic, krupózní, lobární pneumonie	157
Lobulární pneumonie (bronchopneumonie)	161
Stafylokoková pneumonie	162

Streptokoková pneumonie	163
Klebsiellová pneumonie	163
Pneumonie způsobené jinými gramnegativními mikroby	164
Legionellosis — legionářská nemoc	164
Mykoplazmová pneumonie	165
Virové pneumonie	165
Ornithosis, psittacosis (bedsoniové pneumonie)	166
Rickettsiázy	166
Pneumocystová pneumonie	167
Pneumonie komplikující jiná bakteriální onemocnění	167
Jiné, méně časté pneumonie (nebakteriální)	167
Lipoidní pneumonie	167
Pneumonie při radioterapii	167
Aspirační pneumonie	168
Pneumonie vyvolané fyzikálně a chemicky	168
Chronická a recidivující pneumonie	168
Akutní plicní absces	169
Chronický plicní absces	172
Nehnisavé intersticiální pneumonie	172
Proliferativní intersticiální pneumonie	172
Difúzní fibrózní procesy a granulomatózy	174
Pneumokoniózy	175
Silikóza plic	175
Azbestóza	180
Berylióza	181
Klasifikace pneumokonióz	181
Fibrózy plic po léčích	182
Alveolitydy vyvolané organickým prachem	182
Farmářská plíce	183
Kryptogenní fibrotizující alveolityda	185
Sarkoidóza	188
Projevy sarkoidózy v jiných orgánech	194
Patologické projevy na plicích v rámci systémových onemocnění pojivové tkáně	196
Nemoci s možnou autoimunitní patogenezi (kolagenózy)	196
Systémový diseminovaný lupus erythematodes	196
Generalizovaná sklerodermie	198
Dermatomyozitida	200
Nodózní polyarteriitida	200
Plicní manifestace u revmatických onemocnění	200
Revmatické uzlíky v plicích	201
Intersticiální pneumonie a difúzní plicní fibróza	201
Pleurální výpotek	201
Revmatická polyartritida a pneumokonióza (Caplanův syndrom)	202
Revmatická horečka	202
Sjögrenův syndrom	202
Wegenerova granulomatóza	203
Goodpastureův syndrom	203
Některá vzácněji se vyskytující plicní onemocnění systémového charakteru	204
Granulomatózní procesy	204
M. Letterer-Siwe	204
M. Hand-Schüller-Christian	204
Eozinofilní granulom (Histiocytosis X)	204

Eozinofilní plicní infiltráty	205
Löfflerův syndrom	205
Protrahovaná plicní eozinofilie	205
Jiná vzácnější onemocnění	206
Idiopatická plicní hemosideróza	206
Amyloidóza dýchacího ústrojí	206
Plicní alveolární proteinóza	206
Zvláštní formy kalcifikace a osifikace plic a průdušek	206
Plicní alveolární mikrolitiáza	206
Osteoplastická tracheobronchopatie	206
Tuberózní skleróza	207
Recklinghausenova neurofibromatóza	207
Plicní lues	207
Voštinovitá plíce	207
Multiformní exsudativní erytém	208
Plísňová onemocnění plic	209
Aspergilóza	210
Bronchiální aspergilóza	210
Aspergilom	211
Aspergilová infekce spojená s plicní nekrózou	211
Diseminovaná forma	212
Pleurální forma	212
Kandidózy	212
Bronchiální forma	212
Plicní forma	212
Aktinomykóza	213
Histoplazmóza	214
Primární forma	214
Progresivní forma	214
Kryptokokóza (torulóza)	215
Parazitární onemocnění plic	216
Amébióza	216
Toxoplazmóza	217
Echinokokové cysty	218
Paragonimóza	218
Schistosomiáza (bilharzióza)	218
Plicní projevy geneticky determinovaných nemocí	220
Mukoviscidóza	220
Vrozené vady	222
Respirační insuficience (V. Vondra)	224
Cor pulmonale (J. Ježková)	229
Nemoci pleury	234
Zánětlivá onemocnění	239
Pleuritis sicca (suchá pleuritida)	239
Pleuritis exsudativa	240
Tuberkulózní pleuritida	240
Nespecifická bakteriální pleuritida	242

Empyém hrudníku	243
Akutní empyém hrudníku	244
Chronický empyém hrudníku	244
Tekutina v hrudníku nezápětlivého původu	246
Transsudát	246
Takzvané aseptické pleuritidy	247
Hemotorax	247
Chylotorax	248
Nádorová onemocnění pleury	249
Primární tumory pleury	249
Ohraničené mezoteliomy	249
Difúzní maligní mezoteliom	250
Sekundární tumory pleury	251
Pneumotorax (PNO)	252
Recidivující a chronický pneumotorax	253
Umělý pneumotorax	253
Anomálie a nemoci bránice	254
Elevace bránice	254
Deprese bránice	254
Paréza bránice	255
Eventrace bránice	255
Brániční hernie	256
Škytavka (singultus)	257
Tonický spasmus bránice	258
Nádory bránice	258
Mediastinum a jeho onemocnění	259
Nezápětlivá onemocnění mediastina — Nádory mediastina	261
Zápětlivá a jiná onemocnění mediastina	263
Akutní mediastinitida	264
Chronická fibrózní mediastinitida	264
Některé anomálie skeletu hrudníku	266
Kyfoskolióza	266
Nálevkovitý hrudník	267
Ptačí hrudník	268
Křční žebro	269
Jiná onemocnění skeletu hrudníku	271
Costochondritis	271
Nádory žeber	271
Náhlé příhody plicní	273
Astmatický stav (status asthmaticus) (V. Vondra)	273
Spontánní pneumotorax	279
Traumatický pneumotorax	280
Tenzní pneumotorax	280
Mediastinální emfyzém — pneumomediastinum	281
Plicní embolie (J. Ježková)	282
Masivní plicní embolie	284
Plicní infarkt	285
Mikroembolie	286
Recidivující (tzv. sukcesivní) mikroembolizace	286

Edém plic	288
Vykašlávání krve	290
Zhmoždění hrudníku	292
Fraktury žeber	292
Syndrom akutní respirační tísně (šoková plíce, vlhká plíce) (V. Vondra)	293
Paraquatová plíce	294
Náhlá obstrukce bronchiální	295
Literatura	297
Rejstřík	301

Autoři děkují za cenné připomínky doc. MUDr. L. Levinskému, doc. MUDr. M. Navrátilovi, CSc., MUDr. V. Římanové, CSc., a oběma recenzentům prof. MUDr. L. Klabusayovi, DrSc., a prim. MUDr. J. Ulrichovi, CSc. Za vzorné přepsání rukopisu děkujeme s. Z. Hartigové a s. M. Soedjokové, za fotografie s. A. Kovaříkovi.